

แนวทางการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมทหารเกณฑ์

Guidelines for Moral Development of Conscripts

วัชชนะ ห้าวเจริญ*

Vatchana Howchareon

แม่ชีกฤษณา รักษาโณม**

Kritsana Raksachom

อรชร ไกรจักร***

Orachorn Krichackra

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
Buddhist Studies The Graduate School Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Email: howcharoen1953@gmail.com; kritsana_rak@mcu.ac.th; orachorn.k2505@gmail.com

Received: March 06, 2024

Revised: April 02, 2024

Accepted: April 05, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ (๑) เพื่อศึกษาหลักสูตรการฝึกทหารเกณฑ์ของกองทัพบก (๒) เพื่อศึกษาคุณธรรมที่เหมาะสมกับทหารเกณฑ์ และ (๓) เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมของทหารเกณฑ์ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยศึกษาจากเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๘ คนวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในลักษณะการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (๑) หลักสูตรการฝึกทหารเกณฑ์ของกองทัพบก ประกอบด้วย หลักสูตรวิชาทฤษฎีแบบธรรมนิยมทหาร ได้แก่รายวิชาการฝึก วิชาทหารทั่วไป และหลักสูตรการฝึกวิชาชีพ ได้แก่ การฝึกกลุ่มอาชีพทั่วไปและกลุ่มอาชีพ โดยมีรูปแบบการฝึกแบบรวม แบบแยกการและแบบผสม วิธีการฝึกแบ่งเป็นขั้นสาธิต ขั้นปิดตอนและขั้นเปิดตอน สำหรับการประเมินการฝึกจะแบ่งเป็นสถานที่มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินและการให้คะแนนตามหลักสูตรการฝึก (๒) คุณธรรมที่เหมาะสมกับทหารเกณฑ์ ได้แก่ ไตรสิกขา ประกอบด้วย ๑) ศีลสิกขา คือความเข้มแข็งของร่างกาย ความมีระเบียบวินัย ความเรียบง่าย สันโดษ ๒) จิตตสิกขา คือ การพัฒนาอารมณ์ มีขันติ ความอดกลั้น กล้าหาญ จิตใจเข้มแข็ง ไม่หวั่นไหว

* พันโท วัชชนะ ห้าวเจริญ Lt. Col.Vatchana Howchareon นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Student Master of Art (Buddhist Studies) Mahachulalongkornrajavidyalaya University

** รศ.ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโณม Assoc.Prof.Dr.Kritsana Raksachom ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Thesis Advisor

*** ผศ.(พิเศษ)ดร.อรชร ไกรจักร Asst.Prof.Dr.Orachorn Krichackra ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Thesis Advisor

เสียสละต่อชาติบ้านเมือง อุทิศตน เมตตา ซื่อสัตย์ จริงใจ ๓) ปัญญาศึกษา คือ การมีความรู้ในกลยุทธ์ทางทหารและทักษะในการใช้อาวุธ ฉลาดในยุทธศาสตร์ประพัตินเป็นประโยชน์ (๓) แนวทางการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมของทหารเกณฑ์แบ่งออกเป็น ๒ ปัจจัย ได้แก่ ๑) ปัจจัยภายนอกคือบุคลากรผู้สอน ควรใช้นุสาสนีปาฏิหาริย์เป็นตัวขับเคลื่อนในการสอนและการฝึกปฏิบัติ ๒) ปัจจัยภายในคือทหารเกณฑ์มองเห็นคุณค่าและความหมายของการเป็นทหารที่รักษาประเทศชาติเป็นภารกิจสำคัญของตนเองโดยมีกิจกรรมและงบประมาณสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

คำสำคัญ: แนวทางการส่งเสริม; พัฒนาคุณธรรม; ทหารเกณฑ์

Abstract

The study included the following objectives: (1) to examine the training program for conscripts of the Royal Thai Army; (2) to explore the moral principles suitable for conscripts; and (3) to propose guidelines for moral development of conscripts. The study used a qualitative research method based on document research and in-depth interviews with 8 key informants. Also, content analysis was conducted, and findings were presented as a narrative synthesis.

From the study, (1) It is found that the training program for conscripts of the Royal Thai Army consists of the theory of military customs, which includes training and general military subjects, and the vocational training program, which includes both general occupational group and occupational group trainings. The training formats are combined, separate, and mixed. The training methods are divided into demonstration, opening session before the start of the activities, and closing session. The evaluation of the training is divided into the definition of evaluation criteria and grading according to the training program. (2) The moral principles suitable for conscripts is *Tisikkhā* or the threefold training, which consists of the following: 1) *Sīka-sikkhā*, refers to physical strength, discipline, simplicity, and contentment; 2) *Chitta-sikkhā*, refers to mental development, tolerance, patience, bravery, stable and steadfast mind, sacrifice for the country, self-devotion, loving-kindness, honesty and sincerity; and 3) *Paññā-sikkhā*, refers to knowledge in military strategies and skills in handling weapons, as well as wise strategies and useful behavior. (3) The guidelines to promote the morals of conscripts are divided into two categories: 1) External factors, where teachers should use

Anusāsani-pāṭihāriya (the miracle of teaching) as a driving force in teaching and practicing; and 2) Internal factors, where conscripts recognize the values and meaning of being a soldier to protect the country and consider it an important task, with continuous activities and a supportive budget.

Keywords: Guidelines; Moral Development; Conscripts

บทนำ

กองทัพไทย ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๑๗ เหตุผลส่วนหนึ่งคือ เพื่อรับมือกับการคุกคามรูปแบบใหม่จากอังกฤษ ภายหลังจากทำสนธิสัญญาเบาว์ริง ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จเถลิงราชสมบัติ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๔ ทรงดำริให้จัดการเรื่องกิจการทหารโดยให้ปรับปรุงกองทัพให้เป็นแบบสมัยใหม่ และมีประสิทธิภาพที่สามารถป้องกันประเทศชาติได้ โดยการจ้างร้อยเอก อิมเปย์ และร้อยเอก นีอกส์ ชาวอังกฤษมาเป็นครูฝึกหัดให้กับทหารบกทั้งทหารวังหน้าและวังหลวง ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชสมบัติทรงปฏิรูปการทหารให้มีระเบียบแบบแผนจึงได้มีประกาศจัดการทหารโดยตั้งกรมยุทธนาธิการในวันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๐ จากนั้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยทหารบกแซนด์เฮิสต์ ประเทศอังกฤษ ทั้งยังทรงรับราชการในกรมทหารราบเบาเดอรัมและค่ายฝึกทหารปืนใหญ่^๑ นับว่าพระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ไทยพระองค์แรกที่ได้ทรงศึกษาวิชาทหารบกจากต่างประเทศโดยเฉพาะจึงทรงปรับปรุงกิจการทหารบกแบบยุโรป โดยการจัดตั้งกระทรวงกลาโหมและกระทรวงทหารเรือ

ประเทศไทยให้ความสำคัญต่อการเป็นทหารเพราะว่าพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ ทำหน้าที่เป็นแม่ทัพสำคัญในการสร้างชาติ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานแก่ทหารบกในวันพระราชทานธงชัยเฉลิมพลเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๕ ความว่า “ทหารย่อมเป็นสิ่งสำคัญที่จะป้องกันรักษาพระราชอาณาเขตและเป็นที่ทำให้อำนาจบ้านเมืองมั่นคงยั่งยืน ทหารไม่เป็นแต่สำหรับที่จะต่อสู้ในเวลาเกิดศึกสงครามอย่างเดียว ย่อมเป็นประกันห้ามการศึกมิให้เกิดมีได้ด้วย”^๒ ดังพระราชนิพนธ์ของรัชกาลที่ ๖ ว่า “แม่หัวตั้งสงบ จงเตรียมรบให้พร้อมสรรพ ศัตรูกล้ามาประจัญ ก็จะมีสูญสูญ”^๓ การสร้างบ้านแปลงเมืองจึงต้องมีทหารกล้าที่ไม่กลัวตายพร้อมปกป้อง

^๑ กองทัพไทย, “ประวัติความเป็นมา”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://thailandsarmy.wordpress.com/กองทัพไทย> [๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖].

^๒ กองทัพไทย, “สิทธิและหน้าที่กำลังพล”, *วารสารนักรบไทย*, ปีที่ ๔๓ ฉบับที่ ๖ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๕๖) : ๙.

^๓ กรมยุทธศึกษาทหารบก, “การทหาร”, *นิตยสารยุทธโฆส*, ปีที่ ๑๒๒ ฉบับที่ ๔ (กรกฎาคม ๒๕๕๓) : ๔๔.

ประเทศชาติ ดังข้อความว่า “เมืองใดไม่มีทหารหาญ เมืองนั้นไม่นานเป็นข้า”^๔ นอกจากนี้ พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดชเกี่ยวกับทหารดังนี้ “อิสรภาพ ความมั่นคง ตลอดจนความรุ่งเรืองของประเทศ ขึ้นอยู่กับกิจการทหารเป็นสำคัญตลอดมาทุกยุคทุกสมัย”^๕ ซึ่งในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๗ กำหนดไว้ว่า “ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย มีหน้าที่รับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน” และมาตรา ๑๖ บรรดาชายซึ่งมีสัญชาติไทย เมื่อมีอายุย่างเข้าสิบแปดปีในพุทธศักราชใด ให้ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินภายในพุทธศักราชนั้น ผู้ใดไม่สามารถไปลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ไปแจ้งแทนให้นายอำเภอสอบสวน เมื่อเห็นว่าถูกต้องให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ ถ้าไม่มีผู้มาแจ้งแทนให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยง ชดชืนไม่มาลงบัญชีทหารกองเกิน^๖ ปัจจุบันกองทัพบกเป็นสถาบันหลักมีภารกิจในการรักษาความมั่นคงและอธิปไตยของชาติ ตลอดจนเทิดทูนและรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และมีหน้าที่ในการฝึกอบรมทหารเกณฑ์ สอนสิ่งที่ทหารจะต้องทราบในการปฏิบัติทางยุทธวิธี การฝึกบุคคล ท้ามือเปล่า บุคคลทำอาวุธ บุคคลทำการรบ และมีการอบรมให้รู้แบบธรรมเนียมทหาร การปลูกฝังหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในขณะที่สอนทหารใหม่ ระเบียบปฏิบัติประจำทางพระพุทธศาสนา ทหารกองประจำการจะต้องสวดมนต์ไหว้พระ แผ่เมตตา นั่งสมาธิ ร้องเพลงชาติ ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี ฉะนั้น ในการฝึกทหารเกณฑ์นอกเหนือจากการฝึกภาคทฤษฎีและลงมือปฏิบัติ สิ่งสำคัญคือการบูรณาการคุณธรรมที่เหมาะสมกับทหารเกณฑ์เข้ากับหลักสูตรการฝึกจึงเป็นหน้าที่ที่กองทัพบกควรนำมาส่งเสริมพัฒนาให้เกิดกับทหารเกณฑ์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในช่วงของการฝึกทหารเกณฑ์และชีวิตหลังปลดประจำการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาหลักสูตรการฝึกทหารเกณฑ์ของกองทัพบก
๒. เพื่อศึกษาคุณธรรมที่เหมาะสมกับทหารเกณฑ์
๓. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมของทหารเกณฑ์

^๔ POK, “หัวใจเมือง”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://pokitells.blogspot.com/2015/01/blog-post.html> [๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖].

^๕ กองทัพบก, “สิทธิและหน้าที่กำลังพล”, วารสารนกรบไทย, ปีที่ ๔๓ ฉบับที่ ๖ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๕๖): ๙.

^๖ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗, (กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗) : ๑๙๒-๒๑๐.

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ๓ ด้าน คือ

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ จะศึกษาหลักสูตรของการฝึกทหารเกณฑ์ของกองทัพบก ประวัติ กองทัพบก ความเป็นมาของการเกณฑ์ทหารของไทย ความมุ่งหมายของการฝึกทหารเกณฑ์ วิชาสำหรับการฝึกทหารเกณฑ์ วิธีการฝึก วิธีการประเมิน มาตรฐานการประกันคุณภาพการฝึก คุณลักษณะพึงประสงค์ ของครูฝึก นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ คุณธรรมที่เหมาะสมกับทหารเกณฑ์ คุณธรรมที่เหมาะสมกับครูฝึก แนวทางการพัฒนาคุณธรรมของทหารเกณฑ์ ผลลัพธ์ของการเป็นทหารเกณฑ์ และปัญหาและอุปสรรคของการฝึกทหารเกณฑ์

๒. ขอบเขตด้านเอกสาร ได้แก่ ศึกษาจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ อรรถกถาฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปกรณ์วิเสส หนังสือสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช หนังสือการฝึกทหารใหม่ของกรมยุทธศึกษา นิตยสารยุทธโฆของกองทัพบกในพระราชูปถัมภ์ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

๓. ขอบเขตด้านประชากร ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) อดีตอาสาสมัครครูฝึกทหารเกณฑ์ และอดีตทหารเกณฑ์ จำนวน ๘ คน เพื่อนำเสนอผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

๑. ผลการศึกษาหลักสูตรการฝึกทหารเกณฑ์ของกองทัพบก พบว่า หลักสูตรการฝึกทหารเกณฑ์แบ่งเป็น (๑) วิชาการทฤษฎีแบบธรรมเนียมทหาร ประกอบด้วย การฝึกเบื้องต้น ได้แก่ การฝึกท่ามือเปล่า การฝึกบุคคลท่าอาวุธ การฝึกแถวชิด และการฝึกที่ควบคู่กับการทดสอบความสมบูรณ์ของร่างกาย ได้แก่ การฝึกวิชาทหารทั่วไป ประกอบด้วย วิชาการติดต่อสื่อสาร วิชาการอ่านแผนที่ และการใช้เข็มทิศ วิชาการปฐมพยาบาล และสุขวิทยาอนามัย วิชาการอ่านข่าวเบื้องต้น การสังเกตและการสะกดรอย และวิชาหุ่นระเบิดกับระเบิด วิชาการป้องกันนิวเคลียร์ เคมี ชีวะ, การฝึกใช้อาวุธ ประกอบด้วย การฝึกใช้อาวุธประจำกายและการปรนนิบัติบำรุง การใช้ระเบิดลูกขว้าง, การฝึกทางยุทธวิธี ประกอบด้วย การฝึกกำลังและการซ่อนพราง การฝึกบุคคลทำการรบในเวลากลางวัน การฝึกบุคคลทำการรบในเวลากลางคืน การฝึกเรื่องป้อมสนาม การฝึกเรื่องเครื่องกีดขวาง การยิงประกอบการเล่นที่ การลาดตระเวน การระวังป้องกัน และการเคลื่อนที่ทางยุทธวิธีและการพักแรมในสนาม, การอบรม ประกอบด้วยคุณลักษณะทหาร แบบธรรมเนียมทหาร คุณธรรมมารยาทและวินัยทหาร หน้าที่พลเมืองดี ความรักและป้องกันประเทศชาติ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย พระมหากษัตริย์ไทยในระบอบประชาธิปไตย

ประวัติศาสตร์ชาติไทย วิชาเศรษฐกิจพอเพียงและยาเสพติดและการสอนคุณธรรมให้กับทหารเกณฑ์ (๒) การฝึกวิชาชีพให้กับทหารเกณฑ์ในรูปแบบ Unit School ตามขีดความสามารถของหน่วยฝึกและเติม การฝึกวิชาชีพอื่นที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและเป็นไปตามความต้องการของทหารเกณฑ์ ร่วมกับหน่วยงานหรือบริษัทภายนอก เพื่อสร้างความชำนาญ และยกระดับการเสริมสร้างทักษะด้านวิชาชีพ อย่างต่อเนื่อง เพื่อจัดทำฐานข้อมูลทักษะวิชาชีพของทหารเกณฑ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไป บูรณาการกับการจัดหางานให้แก่ทหารเกณฑ์หลังจากครบกำหนดปลดประจำการ ซึ่งนอกจากนี้ ยังสามารถ นำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติการกิจของหน่วย โดยเฉพาะการช่วยเหลือประชาชนกรณี ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ ซึ่งต้องมีทักษะและความชำนาญที่สูงขึ้นเพื่อใช้ประกอบวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การฝึกขับรถยนต์ให้แก่อำเภอประจำการ การทำสื่อการ การฝึกงานช่างไฟฟ้าภายในอาคาร การฝึกช่างปูน งานไม้ การเชื่อมโลหะ การติดตั้งระบบท่อในอาคาร และการติดตั้งและบำรุงเครื่อง ปรับอากาศ” นอกจากนี้ ยังสามารถประสานงานครูจากสถานศึกษาโรงเรียน (กศน.) มาเป็นวิทยากร อบรม กลุ่มอาชีพเฉพาะที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและเป็นไปตามความต้องการของทหาร กองประจำการ ได้แก่ ช่างเชื่อมโลหะ ช่างยนต์ ช่างแอร์ โดยให้หน่วยประสานสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดหรือพื้นที่ เข้ามาอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เข้าอบรมหลักสูตรและร่วมดำเนินการทดสอบมาตรฐานของ แรงงาน นอกจากนี้ หน่วยภายในดำเนินการประสานหน่วยงานราชการ และบริษัทเอกชนในการเข้ามา แนะนำ ฝึกอบรม รับสมัครงานให้กับทหารกองประจำการ ผ่านศูนย์ประสานงานการจัดหางานให้ทหาร กองประจำการ” สำหรับระยะเวลาในทหารเกณฑ์ กำหนดไว้ ๑๐ สัปดาห์ เวลาในการฝึก ๕๐๐ ชั่วโมง โดยสัปดาห์ที่ ๑-๒ จะเป็นการฝึกที่เน้นไปที่การฝึกเบื้องต้น ความสมบูรณ์ของร่างกาย การฝึกบุคคล ทำมือเปล่า การฝึกแถวชิด การอบรม และการแจ้งระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ สัปดาห์ที่ ๓-๘ จะเป็นการฝึกที่ เน้นไปที่การฝึกวิชาทหารทั่วไป การฝึกใช้อาวุธ การฝึกทางยุทธวิธีและสัปดาห์ที่ ๙-๑๐ จะเป็นช่วงของ การเคลื่อนที่ทางยุทธวิธี การพักแรม และฝึกภาคสนาม และกำหนดเจ้าหน้าที่ในการฝึกประกอบด้วย ผู้อำนวยการฝึก รองผู้อำนวยการฝึก ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝึก เจ้าหน้าที่ธุรการประจำหน่วยฝึก ผู้ฝึก ผู้ช่วยผู้ฝึก ครุฑนายสิบและครุฑทหารใหม่” สำหรับวิธีการฝึกแบ่งเป็น ๓ ขั้นตอน คือ ขั้นสาธิต (Crawl Phase)

^๗ กรมยุทธการทหารบก, กองเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, “แนวทางการฝึกวิชาชีพให้กับทหาร กองประจำการ”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://doo.rta.mi.th/DooNew/main_1_66.html [๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖].

^๘ กรมกิจการพลเรือนทหารบก, ส่วนราชการ กร.ทบ. ที่ กท. ๐๔๐๕/๔๑๒ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕, “สรุปสั่งการฯ ในการประชุมติดตามความคืบหน้าโครงการจัดหางานให้ทหารกองประจำการที่ปลดประจำการ”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://doo.rta.mi.th/DooNew/Pr/1_66/9.pdf [๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖].

^๙ ระณัฐ ศิริคะรินทร์, กรมยุทธศึกษาทหารบก, “คำแนะนำการฝึกทหารใหม่ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://pubhtml5.com/jqwh/cais/basic/> [๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖].

หรือเรียกอีกอย่างว่าขั้นการถามตอบ ดำเนินการโดยผู้บัญชาการหน่วยหรือผู้ฝึกให้ข้อมูลและทำความเข้าใจกับทหารใหม่ถึงภารกิจเฉพาะของทหารที่ต้องปฏิบัติตั้งแต่เริ่มแรกจนเสร็จสิ้น และอธิบายถึงเงื่อนไขมาตรฐานและมาตรการวัดสมรรถภาพในแต่ละวิชาการฝึกทหาร ขั้นปิดตอน (Walk Phase) เป็นวิธีการปฏิบัติซ้ำ ๆ ที่ละขั้นตอนด้วยการชี้แจงเงื่อนไขและปฏิบัติอย่างซ้ำ ๆ ก่อนจะนำเสนอและวิจารณ์การปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน ให้ออกการฝึกถ้าครูฝึกเห็นว่าต้องแก้ไขและเริ่มฝึกใหม่หรือฝึกต่อไปได้จนกระทั่งหน่วยสามารถฝึกได้ตามมาตรฐานการฝึก และขั้นปิดตอนหรือขั้นปฏิบัติเต็มที่ (Run Phase) วิธีการฝึกนี้จะให้ทหารแต่ละคนปฏิบัติหรือจะให้ปฏิบัติพร้อมกันเป็นหน่วยก็ได้ด้วยความรวดเร็วเปรียบเสมือนกับการรบจริง การตัดสินใจจริงและการปฏิบัติอย่างถูกต้อง และวิธีการประเมินจะใช้การประเมินแบบสถานีโดยแบ่งเป็นสถานีที่ ๑ จะเริ่มด้วยการทดสอบความสมบูรณ์แข็งแรงทางร่างกาย ๑๐ คะแนน สถานีที่ ๒ การฝึกบุคคลท่าเบื้องต้น ๑๕ คะแนน สถานีที่ ๓ การใช้อาวุธประจำกาย ๑๕ คะแนน สถานีที่ ๔ การยิงปืนด้วยกระสุนจริง ๒๕ คะแนน สถานีที่ ๕ วิชาทหารทั่วไปและการฝึกทางยุทธวิธี ๒๕ คะแนน และสถานีที่ ๖ การสอนอบรม ๑๐ คะแนน

๒. ผลการศึกษาคุณธรรมที่เหมาะสมกับทหารเกณฑ์ พบว่า การทำหน้าที่ทหารเกณฑ์และเข้ารับการฝึกเป็นทหารกองประจำการนั้น ทหารเกณฑ์ต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมประจำตน ได้แก่ (๑) ไตรสิกขา ประกอบด้วย ๑) ศีลสิกขา คือความเข้มแข็งของร่างกาย ความมีระเบียบวินัย ความเรียบง่ายสันโดษ ๒) จิตตสิกขา คือการพัฒนาอารมณ์ มีขันติ ความอดกลั้น กล้าหาญ จิตใจเข้มแข็ง ไม่หวั่นไหว เสียสละต่อชาติบ้านเมือง อุทิศตน เมตตา ซื่อสัตย์ จริงใจ ๓) ปัญญาสิกขา คือการมีความรู้ในกลยุทธ์ทางทหาร และทักษะในการใช้อาวุธ ฉลาดในยุทธศาสตร์ประหลาดเป็นประโยชน์ (๒) ขันติ คือ ความอดทน ความอดกลั้น เป็นตะบอยอย่างยิ่ง^{๑๐} ความอดทน อดได้ทนได้เพื่อบรรลุความดีงามและความมุ่งมั่นหมายอันชอบ^{๑๑} ทหารเกณฑ์ต้องเป็นผู้ที่อดทนต่อความเจ็บปวดทางร่างกาย เมื่อประสบกับเหตุการณ์บางอย่างไม่ว่าจะเป็นการเจ็บป่วยจนร่างกายรู้สึกเจ็บปวดทรมานหรือการประสบอุบัติเหตุได้รับบาดเจ็บ ก็พยายามฝึกใจให้อดทนต่ออาการความเจ็บปวดนั้น อดทนต่อความหิวกระหายไม่ว่าจะหิวข้าวหรือหิวน้ำ อดทนต่อสภาพที่หนาวร้อน เมื่อสภาพภูมิอากาศไม่อยู่ในอุณหภูมิที่สบายต่อร่างกาย ก็พยายามข่มจิตใจให้อดทนอดกลั้นต่อความหนาวและความร้อนที่กำลังสัมผัสอยู่ และสุดท้ายอดทนต่อคำพูดที่ไม่ดี พยายามฝึกใจไม่ให้โกรธต่อคนที่มาดุด่ากล่าว ไม่ใส่ใจในคำพูดของเขา ปล่อยวางได้ ทำใจให้ปลอดโปร่งได้ (๓) อิทธิบาท ๔ คือ การเจริญด้วยฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา^{๑๒} ซึ่งการเป็นทหารเกณฑ์ที่ต้องรับการฝึกตามหลักสูตร

^{๑๐} พ.ร. (ไทย) ๒๕/๑๘๔/๙๐.

^{๑๑} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๓๔, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา, ๒๕๕๙), หน้า ๒๖.

^{๑๒} อภิ.วิ. (ไทย) ๓๕/๔๓๑/๓๔๒.

อย่างหนัก ทหารเกณฑ์จึงต้องมีฉันทะ มีใจรักในการเป็นทหารเกณฑ์ มีใจรักในสิ่งที่ทำ ใจที่รักอันเกิดจากความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อสิ่งที่ทำว่าจะเกิดผลจริง หากทหารเกณฑ์ปฏิบัติงานได้ด้วยใจแล้วนั้นพลังก็จะเกิดขึ้นกับตนเอง มีความมุ่งมั่น (วิริยะ) ความทุ่มเททั้งกายและใจในการฝึกทหารเกณฑ์และในการเรียนรู้ เป็นความรู้สึกละไม่ย่อท้อต่อปัญหาและมีความหวังที่จะเอาชนะอุปสรรคทั้งปวงระหว่างการฝึกทหาร โดยต้องอาศัยฉันทะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ นำใจ เตือนใจ ดังนั้น ความวิริยะอุตสาหะ จึงเป็นวิถีของทหารเกณฑ์ที่หาญกล้าโดยต้องเริ่มจากความคิดที่ว่าหมั่นฝึกฝนตนเอง หมั่นคิด หมั่นเขียน หมั่นเรียนรู้ และไม่ทอดทิ้งการฝึกทหารที่หนัก ทหารเกณฑ์ต้องมีใจที่จดจ่อต่อเนื่อง (จิตตะ) ในการฝึกจนเกิดเป็นความรอบคอบ รู้ว่าอะไรต้องทำก่อนหลังตามขั้นตอน สามารถนำมาใช้กับการฝึกได้ด้วยการใช้จิตพิณิจ และตรึงตรองได้อย่างเหมาะสม และต้องทบทวนสิ่งที่ได้คิด (วิมังสา) หรือได้ฝึกทหารอันเกิดจากการมีใจรัก แล้วกระทำด้วยใจมุ่งมั่น อย่างใจจดใจจ่อต่อเนื่อง แล้วใช้วิจารณ์ญาณอย่างรอบคอบและรอบรู้ จึงนำไปสู่การทบทวนตนเองในสิ่งที่ได้ทำผ่านมาแล้วส่งผลดีหรือผลเสียอย่างไรต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม การทบทวนนี้จะได้ผลมากยิ่งขึ้นหากร่วมกันคิดร่วมกันทำเพื่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขและการพัฒนา (๔) สังคหวัตถุ ๔ คือ การให้ (ทาน) วาจาเป็นที่รัก (เปยยวัชชะ) การประพฤติประโยชน์ (อตัลจริยา) การวางตนสม่ำเสมอ (สมานัตตตา)^{๑๓} ดังนั้น ทหารเกณฑ์ต้องเป็นมิตรกับประชาชนดูแลช่วยเหลือทั้งในยามปกติและยามสงคราม ช่วยเหลือด้วยกำลังกายหรือกำลังทรัพย์ ช่วยเหลือยามมีภัยพิบัติ อุทกภัย วาตภัย และอัคคีภัย ดังนั้นหลักสังคหวัตถุจึงเป็นหลักธรรมที่ทหารเกณฑ์ควรมีในตนและนำไปปฏิบัติ (๕) ขรവാสธรรม ๔ คือ เป็นหลักธรรมที่เหมาะสมกับทหารเกณฑ์อันเนื่องจากการเป็นหลักที่เกี่ยวกับการมีศรัทธา ในการเป็นดำรงตนเป็นทหารรับใช้ชาติปกป้องชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ การเป็นทหารต้องมีสัจจะ ประจักษ์ ปฏิญาณในการรับใช้ชาติด้วยสัจจะของลูกผู้ชาย ดังความในพระไตรปิฎกกล่าวว่า สัจจะ ธรรมะ ธิติ และจาคะ ตายแล้วย่อมไม่เศร้าโศก”^{๑๔} ทหารเกณฑ์ต้องประพฤติตนด้วยการเป็นผู้ที่มีสัจจะ ซื่อตรง ซื่อสัตย์ จริงใจ พูดจริงทำจริง มีทมะ การฝึกฝน การข่มใจ ฝึกนิสัย ปรับตัว รู้จักควบคุมจิตใจ ฝึกหัด ดัดนิสัย แก้ไขบกพร่อง ปรับปรุงตนให้เจริญก้าวหน้าด้วยสติปัญญา มีขันติ ความอดทน ตั้งหน้าทำหน้าทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร เข้มแข็ง ทนทาน ไม่หวั่นไหว มั่นในจุดหมาย ไม่ทอดทิ้ง และจาคะ มีความเสียสละ สละความสุขสบายและผลประโยชน์ส่วนตนได้ ใจกว้าง พร้อมทั้งจะรับฟังความทุกข์ ความคิดเห็น และความต้องการของผู้อื่นพร้อมที่จะร่วมมือ ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสมอ

๓. ผลการเสนอแนวทางการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมของทหารเกณฑ์ พบว่า แนวทางการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมของทหารเกณฑ์ ได้แก่ การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมที่เหมาะสมกับทหารเกณฑ์ ได้แก่

^{๑๓} อด.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๓๒/๕๑.

^{๑๔} ขุ.สุ. (ไทย) ๒๕/๑๙๐/๕๔๕.

ไตรสิกขา ประกอบด้วย ๑) ศีลสิกขา คือการส่งเสริมให้ทหารเกณฑ์มีร่างกายที่แข็งแรงและมีความเข้มแข็งต่อการฝึก ความมีระเบียบวินัย ความเรียบง่ายสันโดษ ๒) จิตตสิกขา คือการส่งเสริมให้ทหารเกณฑ์มีการพัฒนาอารมณ์ มีขันติ ความอดกลั้น กล้าหาญ จิตใจเข้มแข็ง ไม่หวั่นไหว เสียสละต่อชาติบ้านเมือง อุทิศตน เมตตา ซื่อสัตย์ จริ่งใจ ๓) ปัญญาสิกขา คือการส่งเสริมให้ทหารเกณฑ์มีความรู้ในกลยุทธ์ทางทหาร และทักษะในการใช้อาวุธ ฉลาดในยุทธศาสตร์ประพัตติตนเป็นประโยชน์ โดยการพิจารณาปัจจัยที่นำมาส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมของทหารเกณฑ์แบ่งออกเป็น ๒ ปัจจัย ได้แก่

(๑) ปัจจัยภายนอกคือบุคลากรผู้สอนควรใช้อุสาสนีปาฏิหาริย์เป็นตัวขับเคลื่อนในการสอนและการฝึกปฏิบัติ อุสาสนีปาฏิหาริย์คือการสอนแล้วทหารเกณฑ์สามารถทำตามคำสอนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีเป็นทหารเกณฑ์ที่มีคุณภาพ หลักการของครูฝึก ต้องมีหลักพรหมวิหาร ๔ เนื่องจากครูผู้ฝึกเป็นฝ่ายสร้างผลกำลังสร้างความท้าทายให้กับทหารเกณฑ์ ดังนั้น ครูผู้ฝึกจึงต้องมีความเมตตา รักใคร่เปรียบทหารเกณฑ์เหมือนลูกหลาน ญาติมิตรเหมือนครอบครัว มีความกรุณา สงสาร มีมิตตายนติที่ทหารเกณฑ์ได้เสียสละมารับใช้ชาติและทดแทนบุญคุณแผ่นดิน และอุเบกขาที่ครูผู้ฝึกต้องปฏิบัติตัวเป็นกลาง หลักการของผู้บังคับบัญชา คือ ความแสดงตนเป็นผู้นำให้กับทหารเกณฑ์ การวางตัวของผู้บังคับบัญชาเป็นสิ่งที่ทหารเกณฑ์คาดหวังด้วยการถือแบบอย่าง หากผู้นำเข้มแข็งมีระเบียบวินัยผู้ตามก็เข้มแข็งมีระเบียบวินัยอันจะนำไปสู่ความสำเร็จและกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ของทหารเกณฑ์

(๒) ปัจจัยภายในคือทหารเกณฑ์มองเห็นคุณค่าและความหมายของการเป็นทหารที่รักษาประเทศชาติเป็นภารกิจสำคัญของตนเองโดยมีกิจกรรมและงบประมาณสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ๑) หลักการพัฒนาทางร่างกาย ในการรับทหารใหม่เข้าประจำกองนั้นจะต้องคำนึงถึงภาพรวมหลายอย่างโดยเฉพาะร่างกายต้องแข็งแรงไม่มีโรค เพื่อเตรียมความพร้อมของร่างกายในการที่จะฝึกตามหลักสูตรเริ่มจากการฝึกขั้นพื้นฐานไปจนถึงการฝึกในสถานการณ์จริง เพราะในการฝึกต้องใช้เวลามากที่จะทำให้ร่างกายเกิดความเคยชินและมีความแข็งแรง มีระเบียบวินัย ๒) หลักการในการฝึกด้านจิตใจ ถือว่าเป็นหลักสำคัญเมื่อจิตใจเข้มแข็งร่างกายก็พร้อมที่จะสู้ไปด้วยกันดังคำสอนในพระพุทธศาสนาว่า “ใจเป็นหัวหน้า ใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ”^{๑๕} การฝึกในด้านจิตใจอันดับแรกคือพิธีกรรมถวายสัตย์ปฏิญาณต่อธงชัยเฉลิมพลถวายความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นพระประมุขของชาติ หากทหารเกณฑ์มีจิตใจยอมรับและรักการฝึกการเป็นทหารแล้วการฝึกทุกอย่างก็จะเป็นสิ่งที่ไม่ลำบาก โดยเริ่มจากการปรับร่างกาย ปรับจิตใจ ทำให้ทหารเกณฑ์ยอมรับกับการฝึกและอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้ระเบียบวินัย และ ๓) สารสำคัญของเนื้อหาในการฝึกทหารเกณฑ์ต้องปรับให้สอดคล้องและเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมของทหารเกณฑ์ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาวิชาทฤษฎีแบบธรรมเนียมทหาร เนื้อหาวิชาชีพ การสอน

^{๑๕} พ.ธ. (ไทย) ๒๕/๑/๑.

คุณธรรม การไหว้พระสวดมนต์ การระลึกถึงคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ตลอดจน การส่งเสริมให้มีกิจกรรมปลูกจิตสำนึกในการเสียสละ กิจกรรมการกล่าวคำปฏิญาณ การร้องเพลงมาร์ช การเชิดชูคุณงามความดีของบรรพบุรุษ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาหลักสูตรการฝึกทหารเกณฑ์ของกองทัพบก พบว่า หลักสูตรการฝึกทหารเกณฑ์แบ่งเป็น (๑) วิชาการทฤษฎีแบบธรรมเนียมทหาร ประกอบด้วย การฝึกเบื้องต้น ได้แก่ การฝึกท่ามือเปล่า การฝึก บุคคลท่าอาวุธ การฝึกแถวซิด และการฝึกที่ควบคู่กับการทดสอบความสมบูรณ์ของร่างกาย ได้แก่ การฝึก วิชาทหารทั่วไป การฝึกใช้อาวุธ การอบรมและการสอนคุณธรรม (๒) การฝึกวิชาชีพให้กับทหารเกณฑ์ ในรูปแบบ Unit School ตามขีดความสามารถของหน่วยฝึกและเติมการฝึกวิชาชีพอื่นที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและเป็นไปตามความต้องการของทหารเกณฑ์ร่วมกับหน่วยงานหรือบริษัท ภายนอก เพื่อสร้างความชำนาญ และยกระดับการเสริมสร้างทักษะด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไป บูรณาการกับการจัดหางานให้แก่ทหารเกณฑ์หลังจากครบกำหนดปลดประจำการ

การศึกษาคุณธรรมที่เหมาะสมกับทหารเกณฑ์ พบว่า ทหารเกณฑ์ต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมประจำตน ได้แก่ ไตรสิกขา สีสสิกขาการอยู่ในกฎระเบียบวินัย จิตตสิกขา การมีขันติความอดทน จิตใจเข้มแข็ง ปัญญาสิกขาการเชี่ยวชาญในกลยุทธ์ในการรบหลักธรรมอิทธิบาท ๔ หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักฆราวาสธรรม ๔ ประการ และปัจจัยที่นำมาส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมของทหารเกณฑ์มี ๒ ปัจจัยคือ ๑) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ผู้บังคับบัญชา ครูฝึก อนุศาสนาจารย์ สอนแล้วทหารเกณฑ์มีความสุขทำตามทหารเกณฑ์เปลี่ยน พฤติกรรมในทางที่ดี ๒) ปัจจัยภายใน ได้แก่การฝึกจนกระทั่งร่างกายมีความแข็งแรง มีระเบียบวินัย จิตใจ มีความกล้าหาญ เสียสละ อดทน สามารถใช้อาวุธยุทธโศปกรณ์ของทหารได้อย่างคล่องแคล่ว ไหว้พระ สวดมนต์ มีจิตใจมั่นคงต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เสียสละเพื่อประเทศชาติเชิดชูบรรพบุรุษ

อภิปรายผลการวิจัย

๑. ผลการศึกษาหลักสูตรการฝึกทหารเกณฑ์ของกองทัพบก พบว่า หลักสูตรการฝึกทหารเกณฑ์ของกองทัพบก มีเนื้อหาการฝึกของทหารเกณฑ์ประกอบด้วย (๑) หลักสูตรวิชาทฤษฎีแบบธรรมเนียมทหาร ตามรายวิชาการฝึกทหารเกณฑ์ ได้แก่ การฝึกเบื้องต้น การทดสอบความสมบูรณ์ของร่างกาย การฝึกวิชาทหารทั่วไป การฝึกใช้อาวุธ การฝึกทางยุทธวิธี การอบรมและการสอนคุณธรรม และ (๒) หลักสูตรการฝึกวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลลักษณ์ วงศ์บัณฑิตย์ พบว่าการฝึกอบรมตามหลักสูตรธรรมเนียมทหารที่ออกแบบไว้เป็นการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของทหารให้เกิดความชำนาญในการฝึก ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงกลาโหม และแผนปฏิบัติตามระเบียบวินัยของทหารเพื่อการ

พัฒนาด้านร่างกายให้แข็งแรงและการพัฒนาด้านศีลธรรม เพื่อให้กำลังพลเป็นผู้มีจิตใจดี มีจิตสาธารณะ และมีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม^{๑๖} และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณภา พัวเวสและวชิระ ชาวหา พบว่า กระบวนการฝึกทหารเกณฑ์ วิชาการฝึก และการอบรมคุณธรรมช่วยขัดเกลาทหารเกณฑ์ ให้เป็นผู้มีพฤติกรรมดีงาม มีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นทหารและมีความเสียสละ และเมื่อทหารเกณฑ์ที่ ปลดประจำการที่ผ่านการอบรมวิชาชีพมีโอกาสในการประกอบอาชีพ มีคุณภาพในการดำรงชีวิต สามารถ ถวายทอดความมีระเบียบ วินัยสู่ครอบครัวและสังคมได้^{๑๗}

๒. ผลการศึกษาคุณธรรมที่เหมาะสมกับทหารเกณฑ์ พบว่า คุณธรรมของทหารเกณฑ์ที่พึงมี คือ ไตรสิกขา คือศีลสิกขา การพัฒนาทางร่างกายให้แข็งแรง จิตตสิกขา การมีจิตใจที่เข้มแข็งมุ่งมั่น ปัญญาสิกขา การมีทักษะในการใช้อาวุธยุทธโศปกรณ์สอดคล้องกับพลตรี ณัฐ สุวาสดีรัตน์ ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนา ศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครทหารพรานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามหลักพุทธธรรม พบว่า รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการฝึกและการปฏิบัติงานของอาสาสมัครทหารพรานมีความจำเป็นที่ต้อง พัฒนาด้านกายภาวนา ศีลภาวนา จิตภาวนาและปัญญาภาวนา คุณธรรม มีจริยธรรม มีความเจริญงอกงาม ไปในทางที่ดี^{๑๘} ชันติ อุดทนต์กลั่นในการฝึกตามแบบธรรมเนียมทหารและสิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบทาง ร่างกายจิตใจและความอดทน อุดทนต์กลั่นทั้งในขณะฝึกตามหลักสูตรและหลังจากการปลดกองประจำการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของธรรมนันท์ อาทิตยวงศ์ พบว่าหลักขันติธรรมมีความสำคัญต่อทุกอาชีพ โดยเฉพาะอาชีพทหารต้องอดทนต่อการฝึกทหาร อดทนต่อความเป็นไปของธรรมชาติ ต่อความเจ็บป่วย การอยู่ร่วมกันของคนในสังคม กิเลสที่เข้ามากระทบ ความลำบาก ทนเจ็บใจต่อการถูกกระทำของผู้อื่น ทนยากลำบากต่อการดำเนินชีวิตเพื่อให้บรรลุจุดหมายและการทำหน้าที่^{๑๙} และสอดคล้องกับพระครู สุชาติกาญจนวงศ์ (ชานนท์ จาครโต) พบว่า ชันติ ช่วยให้การดำเนินชีวิตประสบในสิ่งที่ตั้งใจใช้เป็นหลักธรรม ในครอบครัวและการประกอบอาชีพของทุกคน^{๒๐} นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่าคุณธรรมสำหรับทหารเกณฑ์

^{๑๖} วิไลลักษณ์ วงศ์บัณฑิตย์, “รูปแบบการพัฒนาศรรถนะการทำงานของกำลังพลในมณฑลทหารบกที่ ๑๕”, วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๔) : ๒๒๖-๒๒๗.

^{๑๗} วรรณภา พัวเวส และวชิระ ชาวหา, “กระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศ ที่มีผลต่อสังคมไทย”, วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๑) : ๑๑-๑๒.

^{๑๘} ณัฐ สุวาสดีรัตน์, “รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครทหารพรานในจังหวัดชายแดน ภาคใต้ตามหลักพุทธธรรม”, ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๒๔๘-๒๕๓.

^{๑๙} ธรรมนันท์ อาทิตยวงศ์, “การดำเนินชีวิตด้วยหลักขันติธรรม”, Journal of Roi Kaensarn Academic, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๙) : ๑๙-๒๒.

^{๒๐} พระครูสุชาติกาญจนวงศ์ (ชานนท์ จาครโต), “การประยุกต์หลักขันติธรรมเพื่อการเสริมสร้างสังคมสันติสุข”, วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๙) : ๑๙-๒๐.

คือ การให้และการช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน ตลอดจนผู้ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ ด้วยร่างกายและแรงทรัพย์ นับได้ว่าเป็นการเสียสละตนเพื่อส่วนรวม สังคมและประเทศชาติจึงเป็นการบำเพ็ญบารมี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกันยารัตน์ รินศรี พบว่า คุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน ทุกอาชีพ คือ การให้ทาน การบริจาคทรัพย์สมบัติ สิ่งของต่าง ๆ ถือว่าเป็นการเสียสละอย่างยิ่ง^{๒๑}

๓. ผลการเสนอแนวทางการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมของทหารเกณฑ์ พบว่า แนวทางการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมของทหารเกณฑ์ต้องมาจากสาระสำคัญของเนื้อหาในการฝึกทหารเกณฑ์ต้องปรับให้สอดคล้องและเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมของทหารเกณฑ์ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาวิชาทฤษฎีแบบธรรมเนียมทหาร เนื้อหาวิชาชีพ การสอนคุณธรรม การไหว้พระสวดมนต์ การระลึกถึงคุณบิดามารดา ครู อาจารย์ ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ตลอดจนการส่งเสริมให้มีกิจกรรมปลูกจิตสำนึกในการเสียสละ กิจกรรมการกล่าวคำปฏิญาณ การร้องเพลงมาร์ช การเชิดชูคุณงามความดีของบรรพบุรุษ ซึ่งงานวิจัยของอรอุษา ตะเพียนทอง พบว่า แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมของทหารสังกัดกรมสรรพาวุธทหารบก ควรมีการดำเนินการจัดทำโครงการที่ปลูกฝังจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ควรจัดให้มีการอบรมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ วินัยทหาร จัดทำโครงการเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ จัดประกวดเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นแบบอย่างที่ดีของข้าราชการและทหารในสังกัด^{๒๒}

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาชุดฝึกอบรมในเนื้อหาหลักสูตรการฝึกทหารเกณฑ์สำหรับทุกเหล่าของกองทัพบกตามเนื้อหาหลักสูตรทางทฤษฎี เช่น วิชาทหารทั่วไป และวิชาการอบรมของทหารใหม่ เพื่อให้ทหารเกณฑ์สามารถศึกษาเพิ่มเติมจากชุดฝึกอบรม

๒. ควรศึกษาวิจัยสำรวจความคิดเห็นของครูฝึกและทหารเกณฑ์เกี่ยวกับกระบวนการฝึกทหารเกณฑ์ในทุกผลัดของการฝึก เพื่อนำผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อการฝึกทหารเกณฑ์มาพัฒนาเพื่อให้เหมาะสมกับกระบวนการฝึกให้ได้ผลการฝึกที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

^{๒๑} กันยารัตน์ รินศรี, “แนวคิดเรื่องเมตตาในเวสสันดรชาดก”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๙), บทคัดย่อ.

^{๒๒} อรอุษา ตะเพียนทอง, “พฤติกรรมจริยธรรมของข้าราชการทหารกรมสรรพาวุธทหารบก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร”, ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๗๖-๘๑.

บรรณานุกรม

- กรมยุทธศึกษาทหารบก. “การทหาร”. **นิตยสารยุทธโฆส**. ปีที่ ๑๒๒ ฉบับที่ ๔ (กรกฎาคม ๒๕๕๗) : ๔๔.
- กองทัพบก. “สิทธิและหน้าที่กำลังพล”. **วารสารนักรบไทย**. ปีที่ ๔๓ ฉบับที่ ๖ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๕๖) : ๙.
- กันยารัตน์ รินศรี. “แนวคิดเรื่องเมตตาในเวสสันดรชาดก”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๙.
- ณรัฐ สวาสดีรัตน์. “รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครทหารพรานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามหลักพุทธธรรม”. **ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.
- ธรรมนันท์ อาทิตยวงศ์. “การดำเนินชีวิตด้วยหลักชั้นดิธรรม”. **Journal of Roi Kaensarn Academic**. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๙): ๑๙-๒๒.
- พระครูสุชาติกาญจนวงศ์ (ชานนท์ จาครโต). “การประยุกต์หลักชั้นดิธรรมเพื่อการเสริมสร้างสังคมสันติสุข”. **วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์**. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๙) : ๑๙-๒๐.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๓๔. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา, ๒๕๕๙.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.
- วรรณภา พัวเวส และวชิระ ชาวหา. “กระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศ ที่มีผลต่อสังคมไทย”. **วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม**. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๑) : ๑๑-๑๒.
- วิไลลักษณ์ วงศ์บัณฑิตย์. “รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการทำงานของกำลังพลในมณฑลทหารบกที่ ๑๕”. **วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์**. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๔) : ๒๒๖-๒๒๗.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. **พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗**. (กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗). : ๑๙๒-๒๑๐.
- อรอุษา ตะเพียนทอง. “พฤติกรรมจริยธรรมของข้าราชการทหารกรมสรรพาวุธทหารบก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร”. **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- กรมกิจการพลเรือนทหารบก. ส่วนราชการ กร.ทบ. ที่ กท. ๐๔๐๕/๔๑๒ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕. “สรุปสั่งการฯ ในการประชุมติดตามความคืบหน้าโครงการจัดหางานให้ทหารกองประจำการที่ปลดประจำการ”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://doo.rta.mi.th/DooNew/Pr/1_66/9.pdf [๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖].

- กรมยุทธการทหารบก. กองเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. “แนวทางการฝึกวิชาชีพให้กับทหารกองประจำการ”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://doo.rta.mi.th/DooNew/main_1_66.html [๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖].
- กองทัพบกไทย. “ประวัติความเป็นมา”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://thailandsarmy.wordpress.com/กองทัพบกไทย> [๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖].
- ระณัฐ ศิริคะรินทร์. กรมยุทธศึกษาทหารบก. “คำแนะนำการฝึกทหารใหม่ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔”. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ๒๕๖๔. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://pubhtml5.com/jqwh/cais/basic/> [๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖].
- POK. “หัวใจเมือง”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://poktells.blogspot.com/2015/01/blog-post.html> [๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖].